

ГЛАС ИСТИНЕ.

Лист за црквене проповеди, хришћанску поуку,
духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе.

Уредник: САВА ПЕТРОВИЋ.

Бр. 13.

У Новоме Саду 15. Јула 1889.

Год. VI.

Б Е С Е Д Е

блаженопокојног епископа шабачког Самуила Пантелија. Саопштава их
брат му Светозар, парох села Јаска у Срему.

III. БЕСЕДА,

коју је говорио Самуило Пантелиј, као патријарш. протосинђел, у „Саборној цркви“
новосадској на опелу блаженопокојног архимандрита и професора београдске
богословије САВЕ ЈОВШИЋА, 1875. године.

„И молимо вас братски, да нас у
својој благој успомени дуго и онда за-
држите, кад нас већ више не буде
међу живима.“ — Овако је рекао ар-
химандрит и професор богословије Са-
ва Јовшић, завршујући беседу своју,
којом је благодарио у име своје и
свога сатрудника и друга, архимандри-
та Теодосија Мраовића, београдским
професорима приликом свечаности, коју
су држали недавно исти професори у
почаст њима двојици. То је било 11.
Јануара о. г. А повод је био тај, што
су оба та наша поштовања достојна
старине после свога у богословији у-
читељевања од тридесет и више годи-
на стављени у мир, као први, на које
је примењен оностранни закон о ужи-
тку професора, који потпуно ислуже
време своје учитељске службе.

То је рекао скромни архимандрит
Сава, кад је дотични говорник, благо-
дарећи њему и другу му „на труду“
— наводим исте речи — „на труду,
на борби, на издржљивости,“ — завр-
шио овим речма: „Живели нам још
дуго на част себи и своме имену, на
част школи и цркви; на част своме на-
роду, за кога сте своје силе истрошили!“

То је одговорио многозаслужни ар-

химандрит Сава, кад је чуо захвалност
„на труду, на борби, на издржљиво-
сти,“ кад је споменута част његова и
имена његовог, изјавивши скромно и
племенито: „Нама пристоји, да каже-
мо с' Апостолом Павлом: Што бисмо
дужни учинити, то учинисмо.“

То је само пожелио христијанин и
свештеник Сава, на смрт помишља-
јући, кад му браћа дуг живот желе;
ништавости људске сећајући се у ча-
су заслужене хвале и признања. —
„И молимо вас, да нас у својој бла-
гој успомени дуго и онда задржите,
кад нас,“ вели, „кад нас већ више
не буде међу живима.“ —

Љ. хр., већ из ово неколико речи
могли бисте, држим, сазнати у главном
задатак јавног живота архимандрита
Саве, као и главну црту приватног ка-
рактера његовог, све кад га и не би
изближе и лично познавали. А подро-
бно описивати живот његов, описивати
заслуге његове као одличног свеште-
ника и верног служитеља олтару бо-
жијег, као изврстног проповедника
слова божијег у цркви, ревностног у-
читеља науке божије у школи, — ре-
ђати похвална својства његова као
племенитог човека, доброг христијанина,

честитог Србина, — наглашавати високу наученост његову и примерну трудољубивост његову, — хвалити изображеност и учтивост његову, смиреност и љубазност његову — што би све заиста у пуној мери достојно било говора и хвале — од тога, молим, да ме разрешите, љ. хр, јединствено за то, што управо и претпостављам, да је лице, о ком је реч, ако не боље, а оно јамачно тако исто познато и вама, као и мени.

Јер ја сам уверен, да ви, којима лежи на срцу благостање цркве, напредак школе, благо народа нашег, водите и сами рачуна о заслужним мужевима, који се поштено труде за цркву и школу, за прави напредак и праву срећу драгог народа нашег, те отуд и познајете — као што и треба да познајете — праве пријатеље народа као и заслуге њихове, па достојно и поштовати знате и њих и заслуге њихове. А то потпуно важи и о архимандриту Сави — потпуно важи, велим, и уверен сам — у погледу његових заслуга; а нећу, надам се, погрешити, ако кажем, и у погледу уважавања заслуга његових од стране ваше, љ. хр.!

Јер држим, даље, да вам неће бити непознате ни приватне врлине духа и карактера његовог, бар у толико, у колико је он земљак ваш и син овдашњи, па као такви и по природи саме те околности, ма и удаљен од вас, уживао је без сумње и пажњу вашу у већој мери нежели странац, долазећи уз то у саобраћај с' вама, посредно или непосредно, по урођеној нам чежњи за милим родним местом својим, за својим сродницима, пријатељима и знанцима — као што заиста видимо и у последње време доброг Јовшића у средини нашој, у средини свога града и својих присних, куда га је вукло

порекло драго, ородна крв и срце милостиво; — ал' к томе у толико више, у колико је он по личној честности својој свагда и заслуживао управо, да разбирају за њега и да знају за њега честити људи — ма да свој за свога и по себи радо пита, ма да се и по себи радо дичи свој са својим, отац са сином, сеја с братом, земљак са земљаком, Србин са Србином — као што је и право и добро и лепо; јер: „Тешко сваком своме без својега!“

Но нисмо ми сами, који познајемо и ценимо архимандрита Саву и заслуге његове; јер о заслугама његовим говори громким гласом школа и црква, говоре толики званичници и свештеници, — његови некада ученици — као што се се добро и истинито изразио напред споменути говорник. —

Па сад, кад сам вам ма издалека и невешто, и на брзу руку показао, — ил' боље да рекнем, подсетио сам дух ваш на добро познату вам, пријатну слику архимандрита Саве Јовшића, као одличног свештеника, многозаслужног учитеља, честитог човека, истинитог Србина, — као правог пријатеља цркве и народа, вредног раденика на пољу црквеном и просветном, — као племенитог човека у одношајима друштвеним и сродним — сад вас молим, сатрудници његови, ученици његови, пријатељи и знанци његови, и сви, које веже и с' њим и с' нама једна крв српска, једна вера православна, — сви ви, за које се трудио и које је љубио — сад вас молим, да испуните христијански и човечански дуг према заслужном човеку, христијанину, свештенику, учитељу, Србину: молим вас братски, да га у својој благој успомени и од сада задржите, кад га већ више нема — нема међу живима! Амин.

РАДЊА САБОРСКОГ ОДБОРА.

Саборски одбор држао је своје седнице 26, 27. и 28. јуна. Председавао је администратор митрополије г. Василијан, а присутни су били: потпредседник др. Илија Вучетић, парох Максим Живковић, парох Лазар Каћански, Евген Думча, Паја пл. Јеремић и Јустин Коњовић, а као референти: фискал др. М. Полит, секретар И. Ђирић и други књиговођа А. Деспотовић. Епископ будимски и др. Б. Медаковић извинили су се да не могу доћи.

О раду саборског одбора доносимо по „Бранику“ ово:

Прочитан је отпис министарства просвете, којим не уважава рекурз поднесен против решења саборског одбора у ствари сомборске црквене општине, већ потпуно одобрава решење саборског одбора у тој ствари. Услед тога је изаслан члан одборски Лаза Каћански, да решење саборског одбора у смислу добивеног упутства за најкраће време спроведе и о том извештај поднесе.

Прочитана су решења министарска, којима се одобравају припомоћи из јерархијског фонда, што их је саборски одбор појединим молиоцима издао; а напротив не одобрава се решење саборског одбора, да се залишна парохијска сесија у Овсеници општини поврати, јер и поред тога општина не би била у стању пароха издржавати.

Министарство просвете упућује саборском одбору на решење молбу Кузмана Станића, администратора протопрезвитерата темишварског, коју је исти непосредно министарству поднео, ради припомоћи из јерархијског фонда за издржавање капелана. На ову је молбу, с обзиром на досадањи обичај, решено одобрити 300 ф. годишње

припомоћи дотле, док се питање деобе коначно не реши.

Земаљска влада у Загребу одговара, да не може уважити представку саборског одбора, у којој је овај тражио, да се они новци, што их држава даје као одштету по 200 ф. за сваку парохијску сесију, употребе за време упражњене које парохије на оснивање епархијских фондова у горњокарловачкој и пакрачкој дијецези, јер тај се приштеђени новац и тако употребљује на потпору православног свештенства и градњу цркава, а и иначе за државу не постоји обвеза на то. Овај ће се одговор саопштити горњокарловачкој епархијској управи, на чије је захтевање саборски одбор и поднео представку на земаљску владу.

Фискал нар. фондова др. Мих. Полит поднео је опширан извештај о правном пословању свом у првој половини ове године. Из тог извештаја бележимо овде, да су против оставине пок. Германа Анђелића подигли парнице и други потражиоци силне парнице, јер им брат покојников није хтео њихова потраживања припознати; а сам Стеван Анђелић подигао је против оставине свога брата парницу, у којој као управитељ Даља тражи за време од 1. марта 1882. до 8. децембра 1888. плату од 5000 ф. годишње, што укупно износи 34.167 фор.; — др. Јован Грујић уредник „Српског Народа“ подигао је парницу, у којој из оставине 12.000 фор. потражује. У име управе нар. фондова подигнута је против исте оставине парница због 1032 ф. као цене усева од репице, што ју је покојник од интеркалара примио а није је наплатио; и друга парница за наплату камата на 35.246 ф. 47 н. од 1. августа 1882. г., пошто је покојник само тај капитал за примљене ствари у Даљу за

усев тек на неко време пред смрт исплатио, ма да му је саборски одбор рок за исплату тога до 1. августа 1882. оставио био.

Осим тога поднео је фискал посебне извештаје о појединим већим парницама, и реферовао је многе приватне молбе, које су већином по његову предлогу решене.

Школски савет поднео је разне извештаје, међу којима напомињемо, да је на предлог истог савета из учитељског пензијоног фонда одобрена припомаћ једној учитељској удовици 60 ф., а двома по 40 ф. једаред за свагда.

На предлог школског савета одобрена је Мити Петровићу, проф. учитељске школе у Сомбору, припомаћ од 500 ф., да оде на светску изложбу у Париз и тамо проучи просветне заводе и пољоделске школе, те да о своме изасланству после извештај поднесе.

На захтевање саборског одбора из последње седнице поднели су патронати карловачке и новосадске гимназије своје годишње прорачуне и норматив плата професорских на државним гимназијама у тој цели, да се плате професора на овим гимназијама изједначе са платама професорским на државним гимназијама. Пошто поднесени прорачуни нису довољно јасни и документирани, а нарочито пошто по истима изгледа, да је и по досадањим професорским платама дефицит код обадве гимназије много већи, него што износи потпора, која је од стране сабора на издржавање тих гимназија одобрена, то је решено позвати патронате гимназија, да те прорачуне објасне и документирају, као што је и по самом рескрипту прописано.

Мандатар, а садашњи потврђени епископ пакрачки, г. Мирон Николић, поднео је своје интеркаларне рачуне, који су издани члану Е. Думчи на преглед и извештај.

Из јерархијског фонда одобрене су

припомаћи неким оскудно снабдевеним свештеницима, а пароху мехалском Константину Хацији одобрена је мировина од 400 фор. годишње, пошто је исказано, да је неспособан за службу.

Решавани су разни рекурзи, поднесени против решења административних одбора, од којих су сви они, што су непосредно саборском одбору поднесени, враћени дотичним административним одборима на извештај, а остали су мериторно решени.

На молбу професорске колегије богословске, да им се ради набавке књига за библиотеку изда годишња свота од 300 ф., која је сваке године у прорачун стављена, но од 1884. г. никад није употребљавана, решено је: позвати их, да пре свега исказу, колика је потреба и да поднесу трошковник, па ће се онда нужна свота на исплату дозначити.

Поведена је реч о фундацији Јована и Марије Трандафил у Н. Саду од 479 јутара земље, из које патријарх издаје стипендије, а којом саборски одбор као управа нар. фондова рукује; те пошто је саборском одбору поднесен извештај, да је парница у ствари те фундације свршена, то је упућен фондовски фискал, да учини нужне кораке, како би се та фундација што пре управи нар. фондова на руковање предала.

На упражњено место првог књиговође код управе народних фондова пријавило се седам компетената, и на то је место изабран Лазар Милошев, књиговођа код кредитне банке у Будим-Пешти, која важи као први завод у овој држави. На место актуара саборског одбора пријавила су се три компетента, но саборски одбор је решио за сад то место не попуњавати.

На предлог члана одборског Е. Думче решено је, да се изашљу комисије ради прегледања манастира, пошто се приметилло, да у некојим манастирима

велики назадак постоји, те су према томе за манастире у архидијези и будимској дијецези изаслани др. И. Вучетић и Е. Думча, за темишварску и вршачку дијецезу Паја пл. Јерemiћ и Јустин Коњовић, за бачку дијецезу Лазар Каћански и Јустин Коњовић, а за горњо-карловачку и пакрачку дијецезу др. Б. Медаковић и Л. Каћански.

На предлог др. Илије Вучетића решено је: по ново умолити и позвати г. администратора патријаршије, да што пре сазове митрополитски савет у седницу, како би исти могао донети решење ради сазива сабора, и то тако, да се сабор може свакојако још у течају ове године састати.

У свези с тим прочитана је представка свештенства протопресвитерата вуковарског такођер ради сазива са-

бора; друга каква представка ради сазива сабора није на сабор дошла, ма да су такве представке на више места закључене.

Чиновницима у књиговодству одређена је саразмерна награда за време, док су главног књиговођу замењивали.

Решавани су извештаји о издавању парохијских сесија под закуп и још друге разне приватне молбе.

Комисија за сконтровање благајне народних фондова поднела је извештај, да је свој посао обавила и благајну у реду нашла.

У благајни износи готовина 139.000 фор., од које је одобрено до 90.000 ф. разних мањих и већих зајмова.

Идућа седница саборског одбора биће месеца септембра.

О КОРИНТСКИМ ПОСЛАНИЦАМА.

(Наставак.)

Ст. 18. Мы же вси откровеннѣмъ лицемъ славу Господню взирающе, *κατοπτρίζομενοι*; Вулгата: *speculantes*. Ми сви Апостоли и учитељи цркве и сви верни, само један Мојсије не, откритим лицем у закону, као у огледалу, гледамо на славу Господњу на Христа, који је сјај славе Божје. Или појимајућ реч *κατοπτρίζομενοι* рефлекс у огледалу, може се превести: ми сви, откритим лицем, као у огледалу, одсјајивајући славу божју, коју је негда одсјајивао на своме лицу један само Мојсије, а после ју је опет застр'о од погледа других, ми се сами постепено преображујемо у тај исти образ Божији, уздижући се од славе у славу, пошто смо просвећени и преображени духом Господа.

Глава 4. ст. 1. Зато имајући ову службу. Стих је овај у свези са 3, 12, и све што је казано до краја 3. главе, тумачење је уметнуто.

Ст. 2. Отрекохомся тай-

нихъ срама т. ј. као у руском отвергнувѣ скрѣтнѣхъ, постидѣнѣхъ дѣла. Апостол се бори против лажних учитеља, којих су дела већном срамна дела.

Ст. 3. Покровено благовѣствованіе наше. Главна је црта еванђелске проповеди та, да је она управ без ичијег додатка проповедана онима, који тражише спасења. Ако је она непојмљива неким, отпадницима, то је за то, што слепи беху умом. (3, 14).

Ст. 4. Богъ вѣка сего ослѣпи разуми невѣрныхъ. Њаво се често назива управитељем таме овога света (Дел. 12, 31; Еф. 6, 12.). Њега природно овде и разуму. Но оци цркве, (Златоуст, Теодорит, Амвросије, Августин) одбацујући дуализам Манихејаца, који се ослањају на то место, долазећи до те мисли, да све у свету што год се ради по вољи божјој бива, шта више и зло може

бити само по вољи божјој, односно по његовој дозволи, разуму овде реч Бог у сопственом смислу и деле исту знаком од долазећих речи, а реч вѣка сего односе на речи невѣрнихъ. Али тако растављање речи није граматички оправдано. Руси разуму овде ђавола: Богъ вѣка сего, образъ Бога, *εἰκὼν τοῦ Θεοῦ*. Јединородни син божји у св. писму се често назива образом божјим, првочетно и природно, као Бог од Бога, свет од света, раван и по божанству и по слави (Кор. 1, 15; Јевр. 1, 3). Славенски, руски као и неки грчки рукописи додају: невидимаго.

Ст. 5. Не себе проповѣдуемъ, но Христа Исуса Господа. Ми не проповедамо о себи, или боље, не старамо се о својој слави и кори-

сти, него о слави божјој. Следеће за тим речи: себе самѣхъ рабовъ вамъ Исуса ради, служе као допуна речи проповѣдуемъ, и може се овако схватити: да Апостол проповеда о И. Хр. као о Господу а о себи као о слуги. Боље је пак подразумевати реч: дѣлатъ признавати. Руски превод мисао изражава ту: а мы рабы ваши для Исуса.

Ст. 6. Богъ рекій изъ тми свѣту возсѣяти. Апостол упоређује искупљење људи са стварањем. Господ је наложио да се просвети ум људски еванђелијем на ту цел, да они виде чрез Исуса славу Божију, као што се чрез појаву светлости у први дан открише чуда стварајућег Бога у шест дана.

(Наставиће се.)

Др. ВЛАДИМИР ГЕТЕ,

свештеник православне руске цркве, уредник правосл. часописа „L' Union Chretienne“.

(Свршетак.)

Овакав одговор могао би задовољити људе разумне, али он не беше довољан за партајске људе. Видећи, да ласкање не производи у мени никак-ва дејства, учинише, те не могах продужити даље издавање свога дела. Оно је требало изнети 12 томова. Странка имађаше силно сретство да уништи моје дело: цензуру у Риму (La Congregation del Index de Rome). О мојој књизи известише цензуру, и она непозвавши ме на објасњење, уврсти дело моје у списак забрањених књига, необирући се на пређашња епископска одобрења. Наредба цензуре отпуштена је била 22. јан. 1854 г. Пређашњи епископ, који је са мном саосеђао, умрѣо беше, и замењен би фанатиком ултрамонтанским, који постаде главним мојим непријатељем.

Сви папски часописи замераху мојој књизи и тврђаху, да сам се дужан

томе покорити. Ја одговорим, да нисам обвезан подчинити се римској цензури, која по галиканском закону нема никакве власти у Француској; али ћу исправити књигу, ако ми цензура укаже на заблуде у које сам упао.

Париски архиепископ Сибур (Sibour) саглашаваше се с мојим мњењем и саветоваше ми да будем одлучан.

Ултрамонтанци обасуше ме проклетством, убројавши ме у бунције и налазише, да сам дужан бити лично осуђен. Париски архиепископ подржаваше ме до 1854 г. У то доба буде позван у Рим ради учешћа у знаменитој установи о непорочном зачећу пресвете Богородице. Много му ласкаше, дадоше му наде, да ће постати кардиналом, но с условом, да уклони галиканске свештенике из своје епархије, нарочито мене.

По повратку у Француску, архи-

епископ Сибур постане ватрени паписта, измени се према мени и заиште моју оставку на свештеничким дужностима.

Одговорио сам — оставком. Неко се време колебаше да ми насилно одузме место, но приморан римским двором, он ме извести о лишавању места, остављајући ми право, да могу свршавати литургију, у којој год цркви зажелим.

Прошло беше неко време, а архи-епископа Сибура убије свештеник Верже.

Када сам дошао у двор намесника пок. архиеп. Сибура, да умолим да ми дозволе свршавати свештен. дужности, одбише ме с изговором, што не припадам париској епархији и што сам дужан вратити се у место свога рођења. Хтедоше ме удалити из Париза и принудити ме, да се вратим у епархију, у којој епископом беше мој главни непријатељ, који би ме неодложно послао на какво убого сеоце.

Оваким начином видео сам себе лишена свију свештеничких права, не будући ни оптужен, ни осуђен, већ једино силом произвољења, безаконо, деспотски.

Одштампао сам неколико речи у своју обрану и отпочео сам издавати часопис: „Католички посматрач.“ (L'Observateur Catholique).

Истраживао сам, какав беше то комитет цензуре, који је присвајао себи права, забрањивати издање књига, не саслушавши самих аутора. Дошао сам до тога, те сам се почео питати: шта је и само папство, које је својом влашћу штитило цензуру? Тада сам отпочео озбиљно изучавати производе, написане у корист папства. Размишљао сам о текстовима отаца црквених, који су о тој установи писали и учили, а коју су издавали за божанствену.

Дошао сам до уверења, да су

сви текстови Отаца привођени у прилог папства, изврнути и искварени, и далеко од правог смисла. С ужасом сам увидео, да све оно чему ме учише, само је заблуда, која противуречи св. Писму и предању, што га оци изложише.

С почетка сам се колебао да то јасно изречем. Појмови којима сам био образован, сачуваше власт над мојим умом, не мотрећи на противна убеђења, која ми даваше наука. Није тако лако ослободити се предрасуда у васпитању, особито ономе, који је, као ја, обдарен тихим и мирољубивим карактером.

Бојао сам се, да ћу на се навући још више проклетства. Напоследку савест је узела маха. Написао сам и доказао, да папство није ништа друго, до првенство части, установљено за време првих васионских сабора.

Нада мном се развила бура. Ја сам борбу подржавао енергично и могу рећи, да су моји противници били приморани — ућутати. У колико су бесни пси престали рикати, у толико су змије продужиле сиктати.

На то се нисам освртао.

Оделивши се од папства, писао сам против заблуда, извором кога је оно постало. Та полемика моја заинтересовала је људе разних вероисповести. Англикански епископи и свештеници дођоше са мном у ближи додир, па и сами еванг. пастори. Указиваше ми много саучешћа, и радо би ме примили у своје цркве, али ја не имадох наклоности ка протестанству. Гледао сам на хришћанство не као на психолошку систему, у коју би могуће било уносити своја лична гледишта, него као на наследство, што га је црква предавала из века у век, и које су сви дужни били примати у целости, да би га опет предали потомству у свој својој неприкосновености. Усвојио

сам то веровање од великих источних богослова и нашао сам им потврде у отаца цркве. Многи православни, који се тада бавише у Паризу читаху моја писања, особито Сергије Сушков. Познавши се са мном, представи ме протојереју Јосифу Васиљеву, кога сам тек по имену знао, али га до тог времена нисам лично видео.

После неколико речи, протојереј Ј. Васиљев, предложи ми, да свршим духовну академију у Москви.

Ја пређох у православље, изучавајући Оце цркве. Саглашавао сам се у толико са православном црквом, у колико је та достојног поштовања црква у чистоти и верности сачувала науку и предање.

Протојереј Јосиф Васиљев, устројавао је тада руску цркву у Паризу. Позове ме на светковину освећења храма и том приликом представи ме Леонтију, тадањем викару-епископу С. Петербуршкоме, који је дошао у Париз да посвети цркву. Уважени епископ пожелео је да ме види у православљу и даде ми познати, да ја више припадам правосл. цркви, с којом се слажу моја убеђења, него римо-католичкој, која ме је осудила. Ја одговорим поштованоме епископу, да бих се радо уврстио у правосл. цркву, али не знам руског језика, те јој не могу бити од користи. Преосвећени Леонтије одговори ми на то, да ја својим радом и делањем упознајем запад с православљем, а то ће бити голема мисија. Решим се да напишем молбеницу Св. Синоду, коју ће сам преосвећени Леонтије предати.

На моју молбу прими ме Св. Синод за свештеника правосл. цркве и припошље ми званичну грамату.

Мислим, да имам права назвати просвећеног Леонтија својим оцем у делу присаједињења православној вероисповести.

И тако, г. уредниче, гоњења ме натераше да ближе изучим истинити

положај мојих гонитеља, да раскинем с папством и његовом црквом и приступим по убеђењу св. правосл. цркви, истинитој цркви Исуса Христа.

Да сам осећао жеђи за богатством и почастима, ја не бих раскинуо с римском црквом, ја бих своје уверење потчинио личном интересу, постао бих великим човеком, који би своје поуке раздавао с влашћу, коју даје митра и часне титуле.

Раскинувши с римском црквом, могао сам свој положај потпуно обезбедити у протестанству и англиканству. Но ја сам следовао своме убеђењу и посветио сам себе мисији, да се спријатељим с правосл. црквом и да је штитим. Веран тој мисији, ја сам у току 25 година сав свој труд и рад посветио православљу.

Знао сам, да ћу ступајући у православље, умножити број мојих непријатеља, да ћу озлоједити оне, који су ми, док сам био у римској цркви поклањали уважења, шта више, да ћу против себе изазвати и један део своје родбине. Али ме ништа не могаше задржати, савест ми моја не даде доћи до речи.

После многог труда и борбе могао бих себи већ дозволити одмора. Остарео сам, али сам очувао енергију. Ономе, који ме саветује да се одморим, одговарам речима великог богослова Антонија Арнолда, који се такођер дуго борио за хришћанску истину, не обзирући се на гонитеље и старост своју: „Живот је труда и рада ради, вечност ће бити довољна ради одмора.“

То је ето моје мишљење.

Надам се, г. уредниче, да сам одговорио на ваше питање. Желите ли бољег и подробнијег знања на неке тачке, заповедајте. Ја сам вам на услузи.

Имам част назвати се вашим братом у Христу

Владимир Гетѐ

свештеник и доктор богосл. правосл. руске цркве.

* * *

Личност Др. В. Гетѐа, његови неуморни и одлични труди, заслужују највеће пажње и поштовања од стране сваког образованог хришћанина, који жели да се упозна не само с позитивном науком православне цркве, већ да упозна и њене особености и с другим хришћанским вероучењем, наиме с римокатол. и протестанским.

Штета је само, што у нас није толико образоване публике, која би владала француским језиком, на ком отац Владимир пише, али би за то требали они, који тим језиком владају, да преводе одличне радове о. Владимира и да упознају свет наш с производама ученог богослова и правог поборника свете наше православне цркве.

Ми ћемо побројати знатније работе ученога богослова, које до сад света угледаше а које су већ многе преведене на руски језик, а једна и на српски, с којом ћемо роботом и почети:

Године 1886. овластио је др. В. Гетѐ, г. др. Н. Милаша да може приредити превод на српски језик његове књиге: „Exposition de la doctrine de l'Eglise catholique orthodoxe, accompagnée des différences, qui se rencontrent dans les autres églises chrétiennes.“ То овлашћење пре-нео је др. Милаш на свога ученика Милоша Паренту, ученика правосл. богословије у Задру, који је то дело под надзором професора превео а „Истина“, лист за богосл. науку и цркв. праксу, те исте године издала под именом: „Учење католичанске правосл. цркве изложено упоредо с разликама које постоје код других хришћанских цркава“, с другог франц. издања.

О књизи овој критика је изрекла

једногласно своју хвалу. Преведена је на све главније језике, и за мало времена распродана у 25.000 примерака. Превод је у српскоме врло добар, тачан, одређен и јасан, и труд овај учинио је лепе услуге нашој срп. богосл. књижевности, чему имамо захвалити учитељу и ученику честите богосл. задарске с једне, а пожртвовању уредништва „Истине“ с друге стране.

Јансенизам и Језуитизам (Jansénisme et Jésuitisme.)

У спомене и Дневник абата Ле-Дје (Memoires et Journal de l'abbé Le Dieu) у 4 тома.

Историја Језуита (Histoire des Jésuites) у 3 тома.

Нови догмат о непорочном зачећу (Le nouveau Dogme—Immaculée Conception) пред судом св. Писма и Предања.

Ново папство (La papauté moderne) осуђено од папе св. Григорија великог.

Е. Ренан пред науком (E. Renan devant la science) опровржење Ренановог дела: „Живот Исусов“.

О енциклики 8. децембра 1864. (De l'encyclique du 8 décembre 1864.)

Отворено писмо епископу орлеанском Дипанлу (Lettre à M. Dupanloup, évêque d'Orléans) написао поводом епископске окружнице о тако названом васионском сабору у Ватикану 1870.

Непогрешивост папска (L'infaillibilité papale) пред судом св. Писма, католичанског предања и разума.

Галиканска литургија (Liturgie gallicane) заједно с катихизисом.

Белешке за историју француске цркве у XIX. веку. (Mémoires pour servir l'histoire de l'Eglise de France pendant le XIX. siècle). Доселе изишао само први том.

Католичански посматрач

(L'Oservateur catholique). Часопис у 12 томова (1855—1866. године.)*)

Хришћанско сједињење (L'Union chretienne) правосл. часопис кога је Гетè почео још 1859. г. издавати, а издаје га ето и данас још.

Расколничко папство (La Papauté schismatique). 2-го издање. Цена 7 ф. 50 н. Ово дело, које је написао када је примио правосл. веру, донело му је учени степен доктора православног богословља. Дело ово приводи сваког беспристрасног читаоца тврдоме убеђењу, да је схизма дело самога папства.

Јеретичко папство (La Papauté hérétique). У овом делу показао је на све заблуде и јереси западне римске цркве, које се појавише од времена њеног оцепљења од источне цркве. Автор их налази у најзнаменитијих учених богослова римске цркве и опредељује и само време њихових појава. Цена књизи 7 ф. 50 н.

Историја цркве од рођења Господа нашега Исуса Христа до нашег времена. (Histoire de l'Eglise depuis la naissance de N. S. J. Christ. jusqu'à nos jours). Напечатао је до сад 5 том. Садржи у себи истор. хришћ. цркве до VII. васионског сабора закључно. До данашњег времена православна црква није

*) Пренео из предговора књиге: „Учење правосл. цркве“. Задар 1886. г. стр. 7.

имала тако опширног дела о историји цркве, ово служи и автору и правосл. цркви на понос и дику.**)

Др. В. Гетè издао је осим овде побројаних још многа друга дела а све у заштиту православне вере и у цели да с њима упозна западне хришћане, а тиме је заиста грдну услугу учинио православној цркви.

* * *

С ово неколико речи бејасмо намерни, да читаоце упознамо са овим особитим поборником свете нам и миле вере православне, који ето тамо на западу заступа, штити и брани, без обзира на гомиле непријатеља својих, интерес правосл. цркве, а кога у том послу не могаше одвратити ни новац, ни сјај, ни положај, ни претње, које му с разних страна долазише. Та воља и неуморан труд не остави га до ето под саму старост; па нека би Бог дао, да многопоштована старина, пре-часни Др. В. Гетè не малакше у тој трудби, но да вољно и радосно послужи богоданим даром свога просвећеног ума светој правосл. цркви, којој се по свом најбољем уверењу обрати и којој је он ревностан, веран и одан син. Слава му и хвала.

С руског превео

Лука Поповић,
парох панчевачки.

**) Превео из: „Вѣра и Разум“ журнал богословско-философски. Година 1885. Књ. I. pag. 216.

ЖЕНСКО ВАСПИТАЊЕ.

(Одломак из превода „Часови за побожна размишљавања“.)
(Свршетак.)

А то би баш могло и као доказ запуштености или изопачености женског васпитања важити, кад се оне више о том брину како ће се спољашње допасти, него како ће развој унутарње љупкости показати. Зато и виђамо, да се девојке налицкавају кад је прилика да јавно у свет или у друштво

изиђу; али строг поредак и чистоћа њихова накита само је нешто измајсторисано а не избија из суштине њихова срца, јер тамо им код куће често оскудева покрај поредка, тачности и опредељености и чистоћа и укусу. И све што бива, бива само због тог, да би се туђим очима као важне пред-

ставиле и удивљење напрема себи изазвале. Али, да би и у кући, са смерношћу, љупкошћу и детињском покорношћу, са мудрим понашањем према слугама, са нежном штедњом слабости других, са благим подстицањем к добру, свеопшту слогу и љубав међу члановима, који заједно живе, повратити и очувати могле, — ту вештину сама слабо познају. Читају књиге, посматрају вештачка дела, позеђују позоришта, трабуњају о научним стварима, умеју да су досетљиве и заједљиве мисли да износе; али да и оне, који код куће злопате, утеше; што тамо оскудева да надокнаде; са малим да су задовољне; ништа за себе, а све за друге да буду, и са нежно освежљивим дахом, но без сваког истицања и без лупњава да и оно, што је свакидашње и једнолико у тихом кућевном животу, са новим дражима оспу: та им је вештина страна; па ипак је само то, у чему би велике бити могле, пошто у научености, оштроумљу, вештини па и у свему осталом, што је посао човеков, могу од човека надкриљене бити. И у колико више која жена дозначени јој делокруг заборавља, да би на попришту мушког рада сијала: у толико више губи од своје природне јој милоте и постаје духовно гадна.

Најпоглавитији је предмет женске *кућевност*; јер њен делокруг није у гунгули јавног живота и грађанских односа. А тамо ју је и природа упутила. Под свим поднебијама и у сваком времену била је свагда у границама постојбинског стана, где је једино престо женске врлине подигнут. Само се је у варошима, где се од природе измакло, тај поредак ствари преобрнуо, те само ту није и зазорно, ту где се од ноћи прави дан, где је и човек пожењен, само ту није — при свеопштој развратности наравствености, — ништа зазорно, ако је и жена му-

шкиња па се као научењакиња и понаша и више се за пријатности друштвене, него за домаћи живот опредељеном сматра. И ту се само може још и то хвалити кад, каква девојка због каквог освојења до имена долази; кад чита романе и романтички се титра, дочим са својим издатцима благостање својих родитеља слаби и њиховој слепој попустљивости са бесрамним пркосом одговара. Ту се може још и то славити, кад матере више јавна провађања, него своју децу воле, или кад супруге више за туђим људима, него онима, којима су верност своју завештале, гину. А тамо, можда и по правди и то бива, да женске после, кад већ остаре и за лудорије и раскоши отупе, као испоснице или и сплеткарице скончавају.

За своју кућу и породицу, човек је све. Али у кући и породици жена је све. Ту је она, која оживљава, пољпшава и управља. Човек се ту одмара од дневних трудова и спољашних бура, а жена је баш ту сама делатност. Човек ради на пољу у свету, а за жену је све то, само игроглед, који ужива у тренутку покоја. Постојбина је средиште све тежње човекове по разноликим правцима; и ради постојбине пролази, испитује и савлађује цео свет. Но жена са својом милотом увеличава светилиште, за које човек своју снагу залаже. Са својом штедњом постаје чуварицом набављеног блага и из тог извлачи уживање за своје. Човек, који је у спољном свету изложен и превари и мржњи, а околностима присиљен да и своју унутарњу расположеност крије и за друкчијег него што је издаје, налази у љубави и природности жене себе самог и своју властиту природност.

И *природност* је најлепши накит жене. Ту почива њезина мудра милота, а ту и нежна воља за оно, што је кућевно. Све, што је од другог ког

попримљено, изнуђено и измајстори- сано, све се то не може допадати; све је то мртво напорџавање и издаје ру- гобу оног, што иза тог лежи. И као што нас дете заноси са својом неви- ношћу и истинитошћу: тако девојка, супруга па и госпођа са једноструч- ношћу, скромношћу, љупкошћу и ве- селашћу детињске мисли усхићава. Па ако јој спољашњост и остари: њено срце ваља да вечну младост задржи. Природа ју је научила љубити; на- учила ју је дужностима супруге и матере, па ваља да верна ученица при- роде и у последњим данима остане и све, што би јој у опреци са правим њезиним опредељењем било, од себе одбије.

Али то баш и јесте поглавита наша погрешка у васпитању, што кћери више, него и саме синове васпитавамо да су неистините, да се претварају и за онакве представљају, какве нису, те тако природну и скромну простоту и невиност код њих искорењујемо и са привидношћу природном то допу- њавамо.

О, ви родитељи, ти оче и ти мај- ко! Ако сте ради да ваше кћери као честите и миле одгајите, немојте их туђим и најмљеним рукама поверавати, него само вашем властитом срцу. Нека би оне и мање што знале, али нека буду узвишеније. Сачувајте им само њихову детињску веселост; њихову, никаквом нечистом мишљу неокалбану и необесвећену невиност; њихову при- родност у осећањима; њихову — по

допадању оног, што је племенито — и- зображену нежну мисао, девојачку уз- вишеност, која из чутва врлине по- тиче, и од тог за рана одбијајте дах развратности и подражавања подмуклим примерима: и онда ћете ваше кћери за анђеле одгајити, који су опредељени да буду цвет кућевног блаженства са љупком озбиљношћу а у побожном са- мопрегоревању. Све је друго измајсто- рисана вештина, која само спољашност окрзава а не продире и у дубљине срца.

Па ако сте ради да са тих дуб- љина срца васпитање ваших кћери отпочнете: онда је — о, оче! о, мај- ко! непогрешиво и једино средство за то само благодат Исуса Христа. Без благодати нема истине, нема љубави ни врлине, него је све само причиња- вање, опсенљив сјај и зла страст. Без благодати нема лепоте душевне; нема кућевног мира; нема утехе у болу и одважности у тешким часовима, него је само цифрарија, јогунство, власто- љубље, лакомисленост, страст допадања, мудричење и очајнички живот.

Лепо је и старца видети кад се Богу моли, али је и лепше и дирљи- вије погледати на младића и девојку, док су у молитви.

Леп и љубак бити, то је сасвим ништа; „али жена која се Господа боји, заслужије похвалу!“ (Прич. Сол. 31, 30.)

Александар Павловић,
парох самошки и преводилац Чокејевих
„Часова за побожна размишљавања“.

ТУМАЧЕЊЕ ПСАЛАМА.

Од Милутина Думића, испитаног професора за св. писмо и јеврејски језик.

ПСАЛАМ X.

(Јеврејски XI.)

Въ конецъ, ѡломъ Давидъ. Са је- врејског: Начелнику кора, Давидов.

Овај псалм, говори бл. Теодорит,

саставио је Давид, када је гоњен био од Саула, кад су му саветовали, да се бегством спасе. Но он се може при- менити и на сваког, који трпи обиде и наду своју полаже на Бога. Натпи-

сан је вк конецъ, што садржи пред-
сказивања о праведном суду божјем и
казни, којој подлеже безаконици. По
мишљењу св. Атанасија псалм је овај
певао Давид после победе непријатељ-
ске. Неки тумачи (Јероним, Августин
и други) виде у овом псалму цркву
гоњену од јеретика.

1. На Господа уповахъ, какъ ре-
чете дшши моей: превитай по горама
какъ птица*). Ваља знати, да је тако
одговорио Давид својим пријатељима,
када су му саветовали, да се од Сау-
ла спасе, те да бежи у гору. На
што да се бегством спасем, да се по
гори вијугам, као накострешен врабац,
тамо и амо да преносим колебу, кад
се тврдо уздам у Бога и то ме уздање
крепи, да се не бојим непријатеља.
(Бл. Теодорит.) Речима: превитай по
горама св. Атан. даје овај смисао: Пре-
сели се, бежи у гору т. ј. у гору до-
бродетељи.

2. Какъ се грѣшници налагоша
лѣкъ, уготоваша стрѣлы вк тѣлѣ, со-
стрѣлати во мрацѣ правыхъ сердцемъ.
Где грѣшници су већ натegli лук,
приправили стреле у тулу (тоболцу)
сострѣлати вк мрацѣ*) правыхъ серд-
цемъ, да могу у мраку, или кад не
буде месечине стрѣлати оне, који су
чиста срца. — Са јеврејског: „Јер
ево грѣшници натегоше лук, запеше
стрелу своју за тетиву, да из мрака
стрѣлају праве срцем“. Овде се под
грѣшницима, по бл. Теодориту, разу-
мевају безбожни непријатељи Давидо-
ви, под стрелама и луком заседе
и злобна дела, под мраком неизвес-
ност и скривене мисли, а под пра-
вим срцем мислио је пророк себе,
не у намери да себи високу добродет-
ељ припише, него из уверења, да

*) Птица, *στρούδιον*, ос, свака мала
птица, врабац и др. *Vulgata*: passer, врабац. Са
јеврејског: „Лети у гору као птица“.

*) Вѣ мрацѣ, *ἐν σκοτεινότητι* — мрачна
ноћ без месечине.

нигда није ништа урадио што би Сау-
лу вреда нанело, напротив пак, у-
казивао му је велику наклоност и при-
врженост. Блаж. Теодорит и св. Ат.
подразумевају непријатеље, који оби-
чно у мраку депају потајно.

3, 4. Зане љже ты совершилъ еси,
они разрѣшиша. Са јеврејског: „Кад
су раскопани темељи шта ће чинити
праведник?“ Т. ј. Ти Господе, одре-
дио си ме да будем цар Израиљу, а
непријатељи се моји старају да га
разруше или мисле да га разруше.
Ја га нисам насилно присвојио, гово-
ри Давид, него по твојој благодати
примио сам помазање; они чине поку-
шај да ме упропасте оружајући се
против твога опредељења. (Бл. Теодо-
рит и св. Атанасије.) Они оружаном
војском нападају рушећи твој закон и
твоју заповест. (Златоуст.) Праведникъ
же что сотвори? Овде се као на дру-
гом месту назива Давид праведником
или невиним напрема Саулу, пред ки-
ме је прав био т. ј. шта сам ја не-
вини могао учинити да ме гонити ва-
ља? У осталом, Господ види моју не-
виност и моја дела, јер он живи у св.
храму (ст. 4.), царује на небу, он је
у целој васелени. Он се стара за љу-
де, а нарочито за оне, који се као
невини гоне, иво очи егво устремлѣни
на ницаго, на убогог, гоњеног, лише-
ног човечје помоћи. Њему је и једна
већа у очима довољна, пак да тачно
позна људе и дела њихова. Очи, вели
св. Атанасије, назива благодјетелно
посматрање, а веће — божји проми-
сао. Св. Златоуст питању: Праведникъ
же что сотвори? овај смисао даје: Ти
питаеш шта је праведник учинио? При-
бегав Богу, који живи на небу и сву-
да суштаствује, који се нарочито ста-
ра и промишљава — помаже увре-
ђенима и препоне чини онима, који
вређају.

5. Любай неправдѣ ненавидитъ
свою дшш. Ко љуби неправду, грех,

порок, тај растројава своју душу, дајући животу превратан правац, понижавајући, вређајући достојанство њено; привлачи на се гњев божји, губи је, следствено мрзи је. Пре казни већ осећа казну, говори св. Златоуст, дакле Бог све види, сваког по заслуги награђује, праведника за добредетељ, а безбожника за грех, порок. Са јеврејског: „И онога, којему је мило зло чинити, ненавиди душа његова“.

6. *Одождитъ на грѣшники сѣти*)* огнь и жѣпелъ и дѣхъ вѣренъ, часть чаши ихъ. Са јеврејског: „Пустиће на безбожнике дажд од живогa угљевља, огња и сумпора и огњени ветар биће

*) Одождитъ сѣти, *ἐπιβρεξεὶ παύιδας*; тако и у Вулгати: *pluet laqueos*. У јеврејском сѣти: *rahim*, које значи и *carbones* угљевље, и *laqueos*. По сведочанству Розенмилера, Арапи су називали огњеним петљама муњу — *fulmina igneos funes* Дѣхъ вѣренъ, *πνεῦμα καταυίδος*, дух буре т. ј. огњени ветар.

им део из чаше“. У намери — говори св. Златоуст — да представи како неће безбожнике мимоићи казна, вели Давид: грозне муке падаће као киша на безбожнике, и брзином муње огањ и сумпор и јаки ветар са угљевљем. То ће им награда, то део бити. (Злат. и Теод.) *Часть чаши*. Начин овај изражаја узет је од обичаја, што су га Јевреји имали, да при столу на празник сваком у засебну чашу вино лију. Пс. 15, 5; 74, 9. Од то доба је часть чаши удео, судба.

7. *Іакѡ праведенъ Господъ, и правды возлюбѣ, правоты видѣ лице егѡ*. Узрок, зашто ће Господ казнити безбожнике, тај је, што је он праведан, љуби само правду, све види, т. ј. љуби правичност и справедљивост. Са јеврејског: „Јер је Господ праведан, љуби правду, лице ће његово видети праведници“.

Б е л е ш к е.

(Збор свештенства вуковарског протопресвитерата). Свештенство протопресвитерата вуковарског имало је свој збор 11. маја о. г. приликом исповеди у Вуковару под председништвом г. Лазара Поповића, проте и пароха осечког. На збору је било 20 свештеника, који су се саветовали о невољама и незгодама, у којима се налази наша црквено-народна ствар. Збор је после дужег договора решио: 1.) да се поднесе молба саборском одбору ради што скоријег сазива епархијске скупштине и да се ради тога умоли уједно и г. епископ Василијан као администратор српске митрополије; — 2.) да се обрати молбом на саборски одбор, да он својим начином на дотичном месту, па било то код високе владе у Б. Пешти или и код саме пресветле круне, озбиљно поради и нужне кораке учини, да се српски народно-црквени сабор што скорије сазове и да

осим избора патријарха све одношаје наше цркве једном у жељени ред доведе. Искрено поздрављамо свесно и озбиљско држање свештенства у протопопијату вуковарском. Желити је, да се и остало свештенство наше јерархије тако живо и топло заузима за уређење наших црквено-народних одношаја, па ће се онда све тешкоће лако савладати.

(Учитељска скупштина.) На молбу новосадског заједничког учитељског збора решио је Школски Савет, да се *општа скупштина учитеља српских вероисповедних школа* у митрополији карловачкој држи 17. и 18. августа о. г. у *В. Ђикинди*, као у највећој српској православној црквеној општини. Највишу нашу школску власт на тој скупштини представљаће г. Никола Ђ. Вукићевић, члан школског савета и заменик главног школског референта. На тој скупштини расправљаће се: 1. Примедбе

српског учитељства на предлог саборског одбора петнаесторице о уређењу српских народних и виших девојачких школа, односно нов учитељски предлог у том погледу за идући расправни сабор; и 2.) установљење статута за Натошевићев фонд у корист учитељских удовица и сирочади.

(Српска православна црква у Бишћу.)

„Сарајевском Листу“ пишу из Бишћа ово: „Дана 15. јуна о. г. на Видов-дан држана је овде у Бихаћу изванредна српско-православна црквено-школска скупштина гледе грађења нове православне цркве бихаћке. На скупштину било је позвано више сељака, из свију села парохије бихаћке, као и све православно грађанство града Бихаћа. Скупштину је отворио врло лепим говором председник српско-православне општине г. Ђорђе Калаба у присуству господина окружнога престојника Ј. Војводића и котарског управитеља господина грофа Брандиса. Кад је председник изговорио своју поздравну беседу устао је и г. Војводић, те је и он народу рекао неколико врло лепих одушевљених речи, напоменувши да буду сложни, јер само тако ће устрајати у овом светом подухвату. За тим се прешло на дневни ред. Перовођа г. Михајло Грујица прочитао је записник последње главне скупштине држане у септембру прошле године. Пошто на записник није било већих примедба, прешло се на то питање, да ли ће сељаци пристати у слогу за градњу цркве бихаћке. Заузимањем господина окружнога престојника дошло се на послетку до споразума те се закључило, да се нова црква заједнички са сељанима гради. После тога прешло се на уписивање добровољних прилога, којом је приликом уписато одмах 938 фор. Осим тога у првашњој одборској седници уписали су сами одборници 2270 фор., свега дакле укупно 3208 фор. Узевши у обзир да је још доста грађана и сељака остало, који нису својих добровољних прилога уписали, можемо се надати лепом успеху за овај свети почетак.“

(Типографија кијево-печерске лавре.)

Штампарија кијево-печерског манастира спада међу најстарије руске штампарије. По неким историјским податцима постала је она 1531—3 године, „кад је кнез К. Острошки, литавски хетман, поклатио лаври из острошке типографије слова и цео типографски прибор.“ Но поуздано се зна, да је ту штампарију уредио 1616. год. архимандрит Јелисеј Плетенецки, те тако штампарија те лавре служи већ 242 године књизи и просвети. До 1787 год. печатале се књиге само словенским, грчким, латинским и немачким готским словима, а од тога времена уведена су и грађанска слова. У XVII. веку била је у манастирском селу Радомислу заведена и фабрика за хартију, али није дуго постојала. Штампарија је неколико пута погорела: 1718. г. уништио је пожар штампарију, а 1849. г. начинила је ватра 80.000 рубаља штете. Зграда на два спрата, у којој је смештена штампарија, саграђена је 1828. г., а 1859. г. преустројена је и дотерана; те се од то доба штампарија непрестано према сувременим потребама усавршавала. У приземном здању налази се велики парни казан, који покреће машине за брзотисак и све остале потребне стројеве. У првом спрату је дворана за слова и за слагаче. Штампарија се обавља на 4 брзотисне машине и 7 других стројева. У другом спрату смештена је сушилица, литографија, хромофотографија и ксилографија; а ту је и одељак за сортирање одштампаних табака. Уз манастирску штампарију има и словолитница у засебној згради; и она је заједно са штампаријом установљена. Ту је и стереотипно и галвано-пластичко одељење. У штампарији има огромна количина разних и лепих слова. Њу су највише усавршили митрополити Евђеније и Арсеније. Крајем године 1886. радило је у штампарији манастирској 115 слагача, међу њима 74 послушника (монаха) и 36 најмљених слагача. Трошак на штампарију износи годишње 68.000 рубаља. Уз штампарију налази се и 4 књижарнице, где се специјално продају по врло умереној цени књиге богослужбене и рели-

гијозно-моралне. Књиге из ове манастирске штампарије растурују се у огромном броју по целој Русији, по Атону и суседним словенским земљама. Бесплатно штампа манастирска типографија часопис „Воскресное Чтеніе“ и лист „Церковно-приходская школа.“ (Из петроградског духовног часописа „Странникъ“.)

(Избор пароха у Меленци.) Јављају нам из Меленаца, да је тамо 2. (14.) јула о. год. обављен избор пароха. Тамошњи ђакон г. Јован Јовановић изабран је за пароха са 107 гласова. На дојакошњег администратора парохије г. Миливоја Томића пало је 7 гласова, а гласало је свега 114 скупштинара и одборника. Честитамо свесној општини меленачкој на том избору, јер смо уверени, да ће у особи г. Јована Јовановића добити достојна и ваљана свештеника!

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Српско православно пјеније. По карловачком старом начину у ноте за један глас написали: *Гаврило Бољарић*, свештеник и вјероучитељ на вел. гимназији, и *Никола Тајшановић*, нар. учитељ и учитељ пјевања на вел. гимназији сарајевској. — За богословце, учит. приправнике, ученике средњих школа и за сваког љубитеља нашег црквеног пјевања. Свеска IV. — Својина сачинитеља. — 1889. Земаљска штампарија, Сарајево. — Стр. 38. — У овој свесци има 22 разне, краће и дуже цр-

квене песме уз часни пост, и 26 црквених песама о васкрсу и празницима. — Препоручујемо што топлије сваком православном Србину ову добру и корисну књигу.

Споменица 500-годишње битке косовске. *Бој на Косову, на Видов-дан 15. јуна 1389.* По српским народним пјесмама уз гусле скитио *Миливој Србинић*. Издање срп. књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Н. Саду 1889. — 8-на, стр. 63. — Са 14 слика, међу којима: манастир Раваница, црква Лазарица у Крушевцу, цар Лазар, царица Милица, породица цара Лазара, Милош Обилић, вечера кнежева и неколико слика о боју на Косову.

Српско православно пјеније. По карловачком старом начину у ноте за један глас написали: *Гаврило Бољарић*, свештеник и вјероучитељ, и *Никола Тајшановић*, нар. учитељ и учитељ пјевања. — За богословце, учит. приправнике, ученике средњих школа и за сваког љубитеља нашег црквеног пјевања. — Свеска V. — Својина сачинитеља. — 1889, земаљска штампарија, Сарајево. — Стр. 30. — У овој су свесци „Сједални“ и „Полијелерни“, и напослетку: велико „Господи возвах“ и „Да исправитеся.“ — Нека је и ова као и остале свеске искрено препоручена нашем српском православном свету!

О првим професорима српске гимназије у Карловцима и кад је она отворена. Од *Димитрија Руварца*, пароха земунског. (Прештампано из „Новог Времена“ за г. 1889.) Штампарија Симе Паића у Земуну 1889. — Стр. 12.

„Глас Истине“ излази 15-ог и последњег дана сваког месеца на читавом табаку велике 8-не. — Рукописи шиљу се г. Сави Петровићу уреднику, а претплата штампарији А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је листу: За Аустро-Угарску: на целу годину 2 ф., на пола год. 1 ф. За Србију: на целу годину 5 дин.; на по год. 2½ дин. Из Србије предплату прима књижара В. Валожића у Београду.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

ВЛАСНИШТВО, ИЗДАЊЕ И ШТАМПА А. ПАЈЕВИЋА. У НОВОМ САДУ.